

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 130.

Maribor, dne 8. novembra 1909.

Letnik I.

Delavska organizacija.

Naš Slovenski Stajer še ima le malo industrije, po večini je agrarnega značaja. Zato je pač samoumevno, da so naši katoliško-narodni voditelji začeli najprej z organizacijo agrarnega prebivalstva in jo tudi izpeljali že do precejšnjega viška, dočim je delavska organizacija ostala v prvih povojih. Nekaj delavskih izobraževalno-podpornih društev, drugega nimamo zabilježiti na tem polju. Toda politična, socialna in narodna kratkovidnost bi bila, ako bi se naša katoliško-narodna struja ne pobrinila tudi za te sloje spodnještajerskega slovenskega prebivalstva. Potrebno bo torej, da gredo naši voditelji z organizirajočo roko tudi med delavske kroge, jih družijo in uvrstijo ter jim s tem pomagajo, da ne padejo v roke socialdemokracije, oziroma, da jih rešijo iz njenega objema.

Zaman bi čakali, da bi druge slovenske politične stranke na Spodnjem Stajerskem začele z delavsko organizacijo. Ko so bile zadnje državnozbornske volitve, smo sicer videli, da so celjski liberali nedeljo za nedeljo hodili v delavske kraje ter jim obetali zlate gradove. Tudi v programu Narodne stranke najdemo lepe besede o delavski organizaciji. Toda minole so državnozbornske volitve, lepe besede so otlzvenele, program je ostal na papirju. Narodna stranka se ni brigala več za delavstvo, ker ni potrebovala več njegovih glasov. Pri deželnozbornskih volitvah se Narodna stranka ni več resno zmerila za delavstvo, ker si ni upala na dan s programom, ki bi se zavzel tudi za agrarno delavstvo, a vendar ne tangiral pravice posestnikov samih. Sploh pa je priznana stvar, da celjski liberalci niso zmogli za iniciativo kakšnega pozitivnega dela, njihov metier je le negacija, obiranje, sumničenje in hujskanje.

Smejal pa bi se nam vsakdo, ako bi pričakovali iz vrst Plojeve stranke kako delo za naše slovensko delavstvo. Stranka, ki se je osnovala edino le za pridobitev mandatov, ne more ljudstvu dati organizacije, katere nikdar ni nameravala. Cela ta stranka sloni le na enem imenu, koje je pri našem uradništvu v časti, ker vidi v nositelju tega imena svojega tovariša in instinktivno v njem čuti svojega zagovornika.

Edino naša katoliško-narodna struja lahko kaže tudi na tem polju na resno, pozitivno delo. Malo še je sicer tega dela, vendar začetki so tukaj, ki kažejo jasno, da nam naša načela velevajo tudi in-

tenzivno skrb za delavstvo. In za to ne sme ostati samo pri začetkih, ampak treba je nadaljevanja in izpolnjevanja.

V nedeljo dne 28. novembra se vrši v Ljubljani vseslovenski shod krščansko-socialnega delavstva. Na tem shodu se bo položil temelj nadaljni organizaciji našega delavstva, koja mora zapustiti stara pota in se prilagoditi popolnoma razmeram, v kojih edino morejo dandanes uspešno delovati in napredovati delavske organizacije. Opozarjamo vse somišljenike, osobito one, ki žive v delavskih krajih, na ta shod, ter jim polagamo na srce, da se za gotovo udeležijo. V Ljubljani si hočemo začrtati skupno organizacijsko pot ter potem (tudi zavestno in s krepkim delom) hoditi po njej!

Dalmatinski klub.

Dokler so bili vsi jugoslovanski poslanci državnega zbora združeni v enem klubu, bilo je običajno, da sta se volila dva predsednika, jeden Hrvat in jeden Slovenec. Po zadnjih volitvah pa se je dogodilo, da so samo liberalni Slovenci stopili v ožjo klubovo zvezo s Hrvati, in za to Hrvati niso smatrali potrebnim voliti tudi slovenskega predsednika. Klubu Hrvatov in slovenskih svobodomiselnih poslancev je predsedoval dalmatinski deželni glavar, od vseh spoštovani dr. Ivčević.

Toda v zadnjem hudem boju Narodne zveze proti vladi so izstopili iz hrvatskega kluba in s tem tudi iz Narodne zveze najuglednejši dalmatinski poslanci dr. Ivčević, Bianchini, Perič in Vuković. S tem so se hoteli odtegniti obveznim sklepom Narodne zveze, ki je sklenila nasproti vladi najstrožjo opozicijo, čemur se oni s svojega dalmatinskega stališča niso mogli pridružiti. To je stvar naziranja in bi se o tem dalo mnogo govoriti, toda dejstvo je, da so pri takih nazorih postopali popolnoma lojalno in korektno, in ne kakor njihovi tovariši, ki so sklepali najstrožjo opozicijo, pri glasovanju pa se izgubljali po kuloarjih.

Splošno se je sodilo in govorilo, da se bodo izstopivši poslanci zopet vrnili v svoj klub hitro po prestopu parlamentarnih počitnic. Toda predno je prišel dr. Ivčević na Dunaj, že je bil izvoljen dr. Ploj načelnikom kluba in od njega odvisen istrski poslanec dr. Laginja podnačelnikom. K temu dejanju smo že v našem listu napisali komentar, v ko-

jem smo razložili nagibe, vsled katerih je prišla dvojica Ploj-Laginja na čelo kluba.

Samoumevno, da je to dejanje vse prijatelje in spoštovalce dr. Ivčevića vznevoljilo. Izgovor Ploj-Laginjeve klike, (da bi dr. Ivčević itak ne hotel biti predsednik, je jalov. Seveda dr. Ivčević nikdar ni koprnel po enakih časteh, ampak edino njemu se načelstvo spodobi. Vrh tega pa je v hrvatskih krogih tudi neljubo dirnilo, da dalmatinski poslanci sedaj nimajo svojega zastopnika v načelstvu kluba, ampak da je načelstvo samo v rokah dr. Ploja, kajti dr. Laginja je pač le njegova marijopeta. Za to se je ravno v dalmatinskih krogih ventiliralo vprašanje, ali bi ne bilo umestno, da se osnuje dalmatinski klub. In sedaj čitamo, da splitsko „Naše Jedinstvo“ priporoča, govoreč o razmerju med jugoslovansko Narodno zvezo in dalmatinskimi poslanci, naj bi dalmatinski poslanci osnovali svoj poseben dalmatinski klub.

Tako bi torej prišlo po zaslugi dr. Ploja do nadaljnega cepjenja jugoslovanske delegacije. Čeprav nam je vse bližje, nego kakšne simpatije do Ploja, vendar je naše mnenje, da bi v sedanjih časih bilo skrajno neugodno in za jugoslovansko stvar kvarljivo, ako bi se še jugoslovanski poslanci na Dunaju nadalje cepili. Za to pa tudi pričakujemo od naših poslancev, da v ime dobre stvari sedaj oni posežejo vmes ter skušajo frustrirati tako usodepolne posledke Ploj-Laginjeve klike, kakor bi bila delitev jugoslovanskih poslancev na Dunaju v tri tabore.

Politični pregled.

Državni zbor.

Ta teden bo začel načelnik Poljskega kluba prof. Glabinski z Remci pogovore zaradi saniranja parlamentarnih razmer. Skušal bo izvedeti njih mnenje, ali se hočejo približati naziranju Slovanske Jednote o razvoju sedanje krize ali ne. Znano je, da so razven radikalcev tudi med Nemci skoraj vsi poslanci za miren razvoj in da uvidijo potrebo, tudi na ministrskih klopeh uveljaviti pariteto med Slovani in Nemci, a boje se ravno pod komando radikalcev stoječe javnosti. In v istini je že na večeršnjem shodu znani Wolf bičal svoje poslušalce, da se izrečejo proti vsaki kooperaciji Nemcev s Slovani v državnem zboru.

PODLISTEK.

Oglarjev sin.

„Tiha luna se dviguje,
Cvetke vklanajo glave,
Mlačen veter milo duje,
Rosne zvezdice gore . . .“
Fr. Levstik.

Solnce vtonilo je že tlavno in jasna poletna noč razpela je nad trudno zemljo svojo čarobno močdrino, nakičeno z nebrojnimi zvezdicami.

Ponosno in samozavestno liki kralju nočnega neba kroži mesec po sinjem nebesnem oceanu. Njegovi srebrno-bledi žarki vpletajo se kakor nežne cvetke med zelene vrhe drevesnih velikihov trnovskega gozda.

Bajna, milobna sanjavost oklepa naravo. Vse spi skrivnostno, sladko spanje.

Tudi miloglasnemu, neutrudnemu pevecu, slavčku, poljubil je san oči. Lahki vetrič buje skozi sveže liste in zdi se, kakor bi šepetali nevidni duhovi o miru in sreči.

Toda — glej!

Kaj se dviga tam iz goščave proti nebu?

Črna pošast vijuga in sleguje se oblastno kvišku, kakor bi se borila z bledotno mesečino. Više in više vstaja, slednjič se razkošati v gost oblak, ki se manjša, rudeči in koncem izgine.

Sredi gozda je majhna jasa, sredi jase velika kopa drv — ogelnica. Iz nje vskipeva dim v nebo liki kakšni orjaški pošasti. Malo proč od ogelnice sedi pod votlo pečino dva možaka. Mesec, obse-

vajoč njuna očrnela, zakajena obraza, priča nam, da sta oglarja.

— Lezite, oče, lezite. Na-te tu plašč, denite si ga pod glavo, ogovori mlajši možak, krepak, zastaven mladenič postarnega, že dremajočega druga ter mu pripravi vzglavje iz plašča od ličja.

— Le molči, Tine, kadar bo sila, pomorem si že sam. Le zamežal sem tako majo, a zaspam nisem še, izgovarjal se je stari, otresel sivo glavo in jel gledati v nebo, kakor bi hotel pokazati, da ga ni nikakor še volja spati.

— Ne bodite čudni, oče; že tretjo noč bedite nocoj, pa se vam ne bo dremalo?! — Saj je začel še mene skoro preganjati spanec. — Le tiho, oče, in zaspate brez skrbi, prigrvarja mu zopet sin.

— No, saj bom, če se mi bo dalo, odvrne starec in upre črne, globoke udete oči zadovoljno v jedinega mu sina.

Na to je nastala zopet grobna tišina.

Stari je prišel kmalu zopet dremati, slednjič se je raztegnil po votlini in trdno zaspal.

Mladenič je pa zamišljeno zrl v dim, dvigajoč se iz ogelnice, kakor bi premotrival v njem begovnost zemske sreče.

Naenkrat prišel je stari v snu stezati desno roko, kakor bi se poslavljaj od koga, in ob jednem polglasno, pretrgano govoriti:

— Tine — sin moj — boj se Boga, ne sovraži človeka! — Moli za-me in za mater! — Jaz sem preživel svoj del — prišla je ura — da bodem šel —

Temna, turobna čuvstva obhajala so Tineta, postušajočega resne očetove besede. Srce mu je utripalo, tresel se je na vsem životu.

V očesu zaigrala mu je solza, padla na tla in

se skrila v prahu — bila je solza skrivne, globoke bolesti.

Za prvo pridrla je druga, za drugo tretja — Tine je jokal, ker ljubil je starčka — očeta. Sivi, beli njegovi lasje bili so mu resen, tožen opomin, da je ločitev njuna blizu — blizu —

Iz tega žalostnega razmišljanja predramil je Tineta oče, ki je planil, vzbudivši se, prestrašeno kvišku in vzkliknil:

— Moj Bog, ali je res?! — Kje sem? — Kje je moj Tine?

— Tiho, oče, tiho, saj sem tu! — tolaži Tine očeta, okraja se solzne oči.

— Torej ni res? — Se živim in ti si pri meni, moj Tine?

— Glej, sanjal sem, da sem umrl in moral zapustiti tebe na svetu samega. Hodil sem okrog po samih grobovih in mrtvaških kosteh. Čuden mrak je ležal okrog in okrog mene, v daljavi pa je blestela izza visokih gora medla luč, kakor bi bil mesec. Sredi prostranega polja srečal sem rajno tvojo mater. Dala mi je roko, a mrzla je bila kakor led in dejala mi je jezno: „Ali tako skrbiš za sina?“ Prestrašil sem se tedaj, se vzbudil in zagledal mesto matere tebe. Dragi moj Tine, glej, opominja me že Bog v sanjah, da se pripravim za oni svet. Ti si pa še mladi, krepak. Zivljenje je tebi še velik vrt, v katerem boš še sejal in žel. Drevo tvojega življenja še-le cvete in lahko upaš obilega sadu. Vidiš, nekaj imam na srou, kar bi ti moral razkriti že davno. Sama samična sva v svoji bajnici, a dolgo ne bo več, ko boš ti sam. To pa ni kar tako. V gozdu boš imel dela črez glavo, doma pa zopet dve kravici; kdo jama bo postiljal, kdo jih krmil in napajal? Vsega ne boš mogel sam. Zato bi menil jaz, da

V četrtek bo imela Slovanska Jednota zopet posvetovanje, ker upa, da so tega dne že pogovori z Nemci končani in da bo mogoče dobiti že lahko sliko o situaciji. Najboljše se godi sedaj pač vladi, ki mirno sedi in gleda, kako se poljski načelnik za njo trudi.

Justh proti Košutu.

Včeraj se je vršilo dolgo napovedano zborovanje na Justhovem posestvu v Makro, kjer je Justh razvijal svoje misli o ogrski krizi in nje rešitvi. Toda te misli niso nove, vsakdo ve, da vidi Justh bodočnost Ogrske le v znamenju bančne delitve in pozneje popolne gospodarske ločitve, ampak novo je to in zanimivo, da je Justh na včerajšnjem shodu z veliko vehemenco napadal Košuta samega ter obsodil njegovo pohlepnost po časteh. Navzoči so pri teh besedah klicali: Abcug Košut.

To se je zgodilo v lastni Košuthovi stranki njemu, ki je veljal skoro pri vseh strankah kot nedotakljiv zaradi popularnosti imena, kojega nosi. Za to je izredno važno včerajšnje zborovanje, ono pomeni prvi zdaten udarec po Košuthovi glorioli in seveda tudi razpad neodvisne stranke. Z Justhom je prišlo na zborovanje nad 90 poslancev. Ob istem času so nasprotniki Justhovi v stranki priredili v Budapešti dine, h katerem sta obljubila priti tudi Košut in Apponyi. O govorih teh voditeljev še ni nobenih poročil.

Ogrska kriza.

Ogrskemu ministrskemu svetu se je končno vendar posrečilo najti nekak način, kako priti iz sedanjega zamotanega položaja. Ministri so se zedignili na sledeče točke: Izključiti se iz dnevnega reda ustanovitev ogrske banke; kot odškodnino za to mora dobiti Ogrska garancije in koncesije na gospodarskem polju; ustanovi se samostojna carinsko ozemlje do leta 1917; vojaške koncesije, kakor jih je izdala svoj čas devetorica poslancev neodvisne stranke; z ozirom na narodnostno vprašanje se zavzame čisto drugačna politika.

Neki član ogrske vlade je izjavil, da so v istini našli pot iz sedanjega položaja. Rešitev krize se naslanja na razne koncesije po cesarju in se še ne ve, kako stališče bo zavzel vladar v tem oziru. V poslanski zbornici bo radi tega nastal huč boj; računati se mora eventualno tudi z razpustitvijo zbornice. Če bo pa Košut uveljavil svoj ugled, se bo lahko ugnalo bančno skupino.

Tako se je izrazil neki član vlade. Košut sam pa ne misli tako optimistično. Izjavil je, da je v svojem zadnjem načrtu stavil minimalne predpogoje, katerih pa cesar ni hotel sprejeti. Sedanji načrt pa gre do skrajne meje. Kar bo cesar sklenil, pravi Košut, bodo ministri izpolnili; samo to naj vladar od ministrov ne zahteva, da bi potem še vstrajali na svojih mestih.

Srbija.

Iz Belgrada poročajo: Ze nekaj dni sem se razširjajo vesti o komplotu škofov v korist princa Jurija, da bi zopet postal prestolonaslednik.

Stvar je taka-le: Škof Nikanov v Višnu, ki je nenaklonjen sedanjemu režimu, je v zaupnem pismu obvestil svoje prijatelje, da ga je Bog pozval v spanju, naj deluje na to, da bo princ Jurij zopet postal prestolonaslednik. Nadalje se mu je sanjalo, da je izbruhnila v Belgradu revolucija, ki je končala s proklamacijo princa Jurija za kralja.

Ko je vlada izvedela o tem pisanju, je takoj uvedla preiskavo, ki bo najbrže imela za posledico, da bo Nikanov vpokojen.

List „Zvono“ zahteva, da se škofa strogo kaznuje. S svojo omahljivostjo je vlada prišla tako daleč, da se danes ne more z gotovostjo trditi, kdo bo jutri kralj. V Srbiji je življenje mnogoterih ljudi v

bi bilo pametno, ker odrasel si že in doleten, da bi si poiskal in izbral — oporo —

Počasi in oprezno, a vendar ljubeznjivo in skrbno govoril je stari, posebno pa zadnje besede, ker poznal je sina, kako je boječ in kako ne mara skisati o takih stvareh.

Boječnost in nekaka odkljudnost sta bila pri Tinetu popolnoma naravni posledici vzgoje. V šolo ni hodil nikdar, rastle je v samotni hišici in vzrastel je tih samotar. Dober je bil, pošten, mehkega srca, tudi prijazen, komur je bil vajen, sicer pa plah kakor kakšen divji zajec in ogibal se vsega krščenega.

Mislimo si lahko, da so spravile zadnje očetove besede Tineta v vidno zadrego. Izbrati si družico ali oporo, kakor jo je imenoval stari, bilo bi marsikom lahko, da celo prijetno, a ne tako našemu Tinetu.

Govoril ni mnogo z ženskami, odkar mu je umrla rajna mati, a tedaj je bil še le štirinajstleten deček. In sedaj, sedaj naj bi si šel on kar sam izbirat družico, s katero bi moral deliti vse križe in težave življenja?

Toda to bi še bilo, da bi živel z njo, saj je bil pohleven, miren človek, prepriati in jeziti se ni znal. Po glavi mu je rojilo le to, kdo mu dobi pod solncem žensko, ki bi ga vzela, in kdo mu jo pripelje v hišo!

Taka in slična vprašanja šuštel so Tinetu po možganih, ko je premišljeval resne očetove besede.

nevarnosti. Vse, ki delujejo za preobrat, bi morali postaviti pred sodišče.

„Zvono“ trdi nadalje, da je bilo za ta popovski komplot pridobljenih že več častnikov niške garnizije.

Srbija in Bolgarija.

Srbsko-bolgarsko zблиžanje dobiva vedno bolj konkretne oblike. Novi srbski ministrski predsednik Pašič je znan kot velik pospeševatelj srbsko-bolgarskega bratstva in je bil ob prihodu kralja Petra na srbski prestol osnoval načrt srbsko-bolgarske carinske zveze. Pašič pripravlja sedaj Srbijo, da uresniči to, kar je bil zamislil leta 1904.

Srbsko in bolgarsko časopisje se ne sovraži več, ampak skupno razširja misel bratske ljubezni in složnega dela.

Te dni poidejo v Sofijo številni poslanci srbske skupštine v obisk k poslancom bolgarskega sobranja. Izletniki ostanejo v Sofiji dva dni. Bolgarski poslanci bodo vrnili obisk srbskim tovarišem v Belgradu.

Po časopisju se vedno bolj širi govorica, da se srbski prestolonaslednik zaroči z bolgarsko kraljico Evdoksijo.

Cujejo se tudi glasovi, da pojde kralj Peter koncem tega ali pričetkom prihodnjega leta v obisk k rumunskemu kralju Karlu ter da se ob tej priliki snideta v Bukareštu oba kralja z bolgarskim kraljem Ferdinandom. Balkanski vladarji hočejo baje sklopiti zvezo svobodnih balkanskih narodov proti navalu Nemčije na Balkanu.

Homatije na Grškem.

Položaj na Grškem je zelo resen. Boj med vojaško ligo in kraljem je postal očiten. Kralj je izjavil, da je povratek k normalnim razmeram nemogoč, če se po končanih sejah zbornice vojaška liga ne razpusti. Ker pa je vojaška liga sedaj odločno izjavila, da ne misli na to, da bi se razšla, se ne more najti nobenega pota iz zapletenega položaja.

Ministrski predsednik Mavromihalis, kisse je pogajal z Theodorizom in drugimi voditelji, je izjavil, da odstopi, ako se vojaška liga ne razide. Noben politik tedaj noče več sprejeti sestave ustavnega kabineta, če častniki ne opuste politike.

Med mornariškimi častniki vlada needinost. Tudi pri vojaški ligi sami so nastala nesporazumljenja.

Kralj Jurij se je zadnje dni ponovno izrazil, da mu je nemogoče ostati še nadalje na prestolu. Zeli si počitka, pa tudi stališče dinastije je omajano. Boji se, da bi ga sicer ostavili.

Prijeti Tybaldos napoveduje senzacionalna odkritja.

Raznoterosti.

Suša. Tudi „Narodni Dnevnik“ prinaša pismo konzervativnega Ploja, ki je bilo že objavljeno v njegovi „Slogi“, in v katerem se skuša oprati očitanj, da se za sušo ni brigal. Ze v zadnji številki smo odgovorili na ta najnovejši izbruh Plojevega strankarskega sovraštva proti Kmečki zvezi, danes smo po dr. Korošcu naprošeni, le izjaviti, da dr. Korošec ni dobil nobenega vabila na sestanek. Ploj sicer piše, da je v pisarni našel kupon, na katerem je dostavitelj vabila potrdil, da je dr. Korošcu vabilo dostavil. To je zopet ena izmed onih neresnic, ki si jih dr. Ploj upa zgrešiti z ozirom na one, ki ne poznajo tozadevnih običajev. Povsod ima potrditi sprejem sprejemnik, ne pa dostavitelj, tako je tudi vedno bila navada pri vabilih v državnem zboru. To Ploj dobro ve, vendar ima drzno čelo, zavijati resnico. Laž je torej, da je dostavitelj vabila potrdil, da je dr. Korošcu vabilo dostavil. Tega ni mogoč potrditi, ker se ne potrja, kar ni res. Cela zadeva pa nam kaže, da so naši poslanci prav storili, ker niso šli k Plojevemu sestanku, kajti po sedanjih napadih mora biti vsakemu jasno, da se Ploju ni šlo ne za sušo ne za kmeta. — Dodatno se nam o Plojevem dostavljanju pismen poroča, da je Ploj pred nedolгим časom tudi poslancu dr. Kočevarju sveto zatrjeval, da je poslal pismo o razdružitvi Narodne zveze dr. Susteršiču. Toda dr. Susteršič še pisma do danes ni dobil. Vendar je v kljub vsemu temu resnicoljuben mož!

Rahel nasmeh ima „Narodni Dnevnik“ za verske reči. To je lastnost liberalca, ki je predrzen, nesramen in ciničen tudi napram temu, kar je in mora biti najsvetejše. Oduren nasmeh zaigra na njegovem obrazu, ko napada in smeši verske resnice, in ista odurna prezirljivost mu ostane na ustnicah, ko se drugi postavijo v bran za vero, ter ista ošabnost v duši in ista zakrknjenost v srcu, vsled česar trdovratno vztraja v svoji zmoti, ker je nedostopen za vsako prigovarjanje in dokazovanje. „N. Dnevnik“ je v dolgovoznem podlistku priporočal dela češkega pesnika Macharja, ki imenuje krščanstvo štrup iz Juduje, in zaklical v slovenski svet: čitajte Macharja! Ali naj mi k temu molčimo? Otičielno glasilo Narodne stranke zavrača katekizem in vso zunajno pobožnost, ker baje ubijata verstvo in nraavnost. Pa še večja je liberalna predrznost. „Narodni Dnevnik“ si je predrznil zapisati, da je nauk o božanstvu Kristusovem zmoti. Kdor torej veruje, da je Kristus pravi Bog, ta je v zmoti. In ko smo

mi v obrambo najpoglavitejše resnice celega krščanstva in njegove bistvene podlage vzdignili svoj glas, se je „Narodni Dnevnik“ zagnal v mariborske duhovnike ter jim očita nevednost, naivno neumnost in moralno degeneracijo. Kaj takega si upa očitati kak Spindler in kak Lesničar! „Narodni Dnevnik“ se torej smeje. Toda najboljše in najuspešnejše se smeje, kdor se nazadnje smeje. Protikristjana in bogotajca je še vedno zalotila usoda in kazen. Politično obsodbo in kazen je naše ljudstvo že izvršilo nad liberalizmom, ko se je še oblačil v ovčjo obleko tudi-kristjana. Sedaj pa, ko se je popolnoma odpovedal krščanstvu, ve naše ljudstvo, osobito naša mladina, da se je liberalca treba ogibati bolj kakor garjeve ovce.

Deželni šolski svet je vzdal za vse šole na Stajerskem normalno abecedo, po kateri se morajo odslej ravnati vsi učitelji. Kako prezira oblastnija nas Slovence, je razvidno iz tega, da ni v latinski abecedi slovenskih črk č, š, s, ž, z. Kjer le morejo, nam zadajo Nemci ure, C, S, Š, Ž, Z. Kjer le morejo, nam zadajo Nemci ure.

Dr. Brač, bivši poljedelski minister, je dobil poziv od pravne fakultete češkega vseučilišča, v Pragi, da bi zopet prevzel predavanja o narodni ekonomiji kot častni profesor. Dr. Brač bo v polnem tečaju zopet pričel predavati. Kot redni profesor ne more več predavati, ker si pri njegovem izstopu iz ministrstva cesar ni pridržal njegove zopetne uporabe v državne službe.

Prošnja. Pri pregledovanju poslovnih knjig S. K. S. Z. najdemo, da še mnogo društev ni poravnalo svoje letne obveznosti napram S. K. S. Z. Na mnogo strani mora S. K. S. Z. deliti svojo pomoč, posebno v obmejnih krajih, kar jo stane tudi velike žrtve. Kakor znano, plačajo društva do 100 udov 2 K, čez 100 udov 3 K.

O pomeni katoliškega časopisja je govoril na kongresu „Croix“ v Parizu kardinal Luçon sledeče: „Mnogo je bremen, ki jih morajo prenašati francoski duhovniki in katoliško ljudstvo vsled sedanjega položaja. Nihče pa ne more taftiti, da je časopisje eno izmed najvažnejših in najpotrebnejših sredstev za ohranitev in razširjanje vere ter v obrambo naših institucij. Med tem, ko more kaka druga naprava uplivati samo na eno vrsto ljudi, more izvrševati časopisje svoj upliv med vsemi sloji, ne glede na starost ali kake druge okolščine. v največjem obsegu. Slab časnik more pokvariti vse, kar je storila krščanska šola; dober pa brani šolo in cerkev. Časopisje je čudodelna iznajdba, ki vsebuje velike moči vsled svojih informacijskih, produkcijskih in propagandnih sredstev. Beseda utihne, črka pa ostane in se jo poljubno razmnožuje ter nosi v sebi dobre, kakor tudi lahko slabe misli v kožo, hišo in palačo. Bralec je popolnoma v moči časopisa in sicer vsakega, ki zna uporabiti svoje moči. Kako velikansko število dobrih del bi se zgodilo, ako bi vsak časopis stopil v službo resnice in pravih socialnih koristi! Ljudstvo, če ni visoko izobraženo, veruje vse, kar vidi tiskanega. Veruje resnico ravno tako kot laž, hvalo ravno tako kakor grajo. Mi hočemo samo resnico in dobro ljudstvo; tiskajmo resnico in dobro, in ljudstvo nam bo verjelo. Pred katoliškim časopisjem imam največje spoštovanje. Katoliški časnikarji so toliko vredni, kakor vitezi križarskih vojsk. Sveta dežela je še tu, še se jo more osvoboditi, in s klicem „Bog hoče“ posvečajo svoje najboljše moči za obrambo in pri nas na Francoškem za osvoboditev sre ljudstva. Stojte na podlagi družabnega reda, socialnega miru in dobrih običajev. Oni so pravi voditelji ljudstva.“

Pouk v kmetijstvu v naši vojski. V Hebru na Češkem je poveljstvo 73. pešpolka uvedlo kmetijska predavanja. Predavatelji so učitelji tamkajšne kmetijske šole. Cas bi že bil, da bi se uvedel v celi armadi tudi splošni strokovni pouk, da bi imelo kmečko ljudstvo tudi kaj koristni od onih izgubljenih let, kar bi pa bilo ob enem tudi korist za našo državo samo.

Oprava enoletnih prostovoljcev. Vojno ministristvo je letos junija meseca izdalo odredbo, da morajo enoletni prostovoljci nositi isto opravo, kakor drugo moštvo, namreč rujav pas in sivo uniformo. Nekatera vojaška poveljstva se pa tej odredbi niso pokorila. Zato je vojno ministristvo ponovilo svoj ukaz in zapovedalo, da se mu vsak prestopel v tem oziru naznani.

Avstrijski poslanik v New-Yorku bojkotiran. Newyorški listi poročajo, da bo avstro-ogrski poslanik baron Hengel v kratkem odstopil, ker ga družabno bojkotirajo. Kot vzrok navajajo listi, ker so dajo v ameriških finančnih krogih, da je poslanik posredoval pri zakonih med avstro-ogrskimi plenitaši in ameriškim milijonarkami in na ta način spravil milijone iz Združenih držav v Avstrijo.

Nova iznajdba. Inženir Bertuch v Gradcu je sestavil nekak stroj, ki je velike važnosti za zrakoplovstvo. Iznašel je namreč nekak strelni naboj, s katerim se bo lahko vsak zrakoplov v višini 1000 metrov zadelo. Inženir Bertuch se sedaj pogaja z avstrijsko in nemško vlado za patent nove iznajdbe. Avstrijsko vojno ministristvo ga je povabilo, da naj predloži načrte in model iznajdbe.

Nemci v Rusiji. V Rusiji je bilo pred 20 leti telen milijon Nemcev, danes štejejo nad 2 milijona in stotisoč, se svobodno razvijajo, ker se ne prištevajo ruskim državljanom in tako niso obvezani

služiti v ruski vojski. Nemci v Rusiji posedujejo danes zemlje kot kmetje, v vrednosti ene milijarde rubljev. Za nakup zemljišč jim posojujejo nemške banke denar po 2% obresti. Imajo v Rusiji 550 cerkva, 638 ljudskih šol, 20 bank, 10 gledališč in tudi nekaj srednjih šol. V ruski vojski zavzemajo najvišja mesta Nemci. Rusko časopisje je skoro izključno le v rokah nemških židov. Nemci nameravajo za nekaj zavladati celo v ruski slovaški državi. K naglemu napredovanju nemškega upliva pripomorejo največ šole, katere vzdržujejo razna nemška društva in nemška vlada določila je vsako leto pol milijona mark.

Štajersko.

V Ljubljano jo dajmo. Včeraj so igrali v Mariboru čtani S. K. S. Z. igro „V Ljubljano jo dajmo“. Udeležba je bila velika. Igralci so želi za svoja izvajanja splošno pohvalo. Gašpar, bahat, toda pristen slovenski kmet, je dopadal s svojim odločnim in naravnim nastopom. Njegova žena Rotija je dobro zadelala svojo ulogo; zlasti je z mirnostjo in le ženam lastno sigurnostjo umela pridobiti svojega moža v prid hčerki voje. Marica je predstavljala slovensko dekle, kakor jih imamo hvala Bogu še veliko med slovenskim ljudstvom. Označila je jako dobro prepoved dekleta, če pride iz manjše v večje mesto. Hlapec Pavle je pravcati značaj; dovolj smeja je povzročil s svojimi burkami in dobrimi dovtipi. Skrbna dekla Neža je bila kakor nalašč za to vlogo. Njeno kretanje in pa njeno obnašanje je bilo neprisljano in naravno. Dr. Snój je nastopal prav kakor mestni odvetnik; fino, elegantno vedenje ga je priljubilo občinstvu. Tudi ljubezen do Marice, za katero edino gori, ga ni spravila iz svojega dostojanstva prebrisanega odvjetnika. Osebe, kakor notar in dve prič, so dobro zadele svojo ulogo. Splošno so bili vsi obiskovalci zadovoljni z izzidom. Želimo le, da priredi S. K. S. Z. kmalu zopet kako igro.

Nasilni Mažar. V soboto zjutraj, nekako ob treh, sta robantila po mariborskih ulicah dva huzarja. Eden izmen njiu je bil pijan in je vedno mahal s sabljo okoli sebe, ne da bi se posrečilo tovarišu, ga pomiriti. V Koroški ulici je udarjal po vozeh, ki so tam stali. Na glavnem trgu je pa napadel neko damo in potem zbežal po neki stranski ulici, kjer je nekega moža, ki ga je srečal, udaril po hrbtu. V Kopaljski ulici pred Narodnim domom je nastavlil kuharici Ani Polak meč na prsi in ji tako zabranil, iti naprej. Ko je iz nasprotnega dvorišča neki hlapec zavpil, naj pusti žensko v miru, je udaril huzar kuharico dvakrat po glavi in ji zadal smrtno-nevarno rano. Od tu je šel v Grajsko ulico, kjer je napadel neko deklico, ki je šla v cerkev, in jo vrgel na tla. Ko je druga ženska, ki je to videla, pričela vpiti, je Mažar zbežal. Še tisto dopoldne so doznali za ime tega Mažara — zove se Ivan Lisztes — in ga zaprli.

Sv. Jakob v Slov. goricah. Dne 22. t. m. se bo poročil gospod Ivan Kapun, črevljnar in podpredsednik bralnega društva, z gospodično Mielko Suta. Vrlemu narodnemu paru: Na mnoga letal!

Sv. Rupert v Slov. gor., dne 4. novembra t. l. Odprto pismo gospodu učitelju Jožefu Čučeku. Mojemu pozivu ste se odzvali v „Stajercu“ št. 44. in ste odgovorili precej lakonično. Blagovolite še se saj v 10 dnevih izraziti o besedah, kateré sem naglašal, da sem namreč z vami govoril o Strmškovi smrti. Kot častni osebi, mislim, zadostuje pošiljatev enega iztisa „Straže“ brez priporočila, kar tudi od vas zahtevam. — Ivan Pajtlar, župnik.

Haloze. „Stajerčevi“ botri, ki se kmetu hlinijo za najboljšje prijatelje, haloško vino ob kredit spravljajo, ker nakupavajo slabo vino po 6 h liter s Hrvaškega, ter ga kot Türkenbergerja razpečavajo med Nemce, te pa zadržujejo, naj ne hodijo pokušat sami vina v Haloze, da bi je kje Slovenci ne poklali. To ve ljudstvo, zato boš lahko naročnike „Stajereca“ kmalu na prstih ene roke preštel. Niti z blagom ga nočejo več.

Himen. Danes se je poročil gospod Rüd. Pevec iz Mezirja z gospico Amalijo Turnšek v Nazarji.

St. Peter v Sav. dolini. Še enkrat opozarjamo na okrožni zadružni shod dne 11. t. m. Začetek ob 9. uri zjutraj. Pričakuje se mnogobrojna udeležba iz cele Savinjske doline.

Brežice. Volitev dveh učov in njih namestnikov v cenilno komisijo za osebno-dohodninski davek za politični okraj Brežice se vrši dne 29. novembra pri c. kr. davčnem oddelku v Brežicah in sicer dopoldne od 9. do 12. ure. Sporazumno so se postavili sledeči kandidati: V II. razredu gospod dr. Ferdinand Kunej, zdravnik in posestnik v S. Petru pod Sv. gorami; njega namestnik gospod M. Starkl, župan v Sevnici. V III. razredu gospod Franc Lipelj, trgovec v Brežicah; namestnik gospod Alojzij Schweiger, posestnik in zalagatelj piva v Brežicah. Volilne legitimacije s podpisanimi in pravilno izpolnjenimi glasovnicami naj se pošljejo pravočasno ali naravnost c. kr. davčnemu oddelku v Brežicah, ali pa tudi neizpolnjene na naslov pošiljnice v Brežicah, oziroma trdke Uršič in Lipelj v Brežicah.

Kapele pri Brežicah. V vasi Slogonsko je umrl tukaj daleč znani kmet Jožef Zmave, obče je stari Zmave imenovan. Bil je 84 let star in preko 40 let brežiške grajsčine paznik in logar, za kar je bil tudi s kolajno odklikovan. Pokopan je bil dne 3. t. m. s tako udeležbo, kakor se pač malokje na

kmetih vidi. A posebno čudno in žalostno pa je, da mu je drugi dan po pogrebu sledila nagla smrti v večnost njegova 74 let stara žena Helena. Vse obžaluje ubogo Zmavevo hišo. En sin je prihitel iz Nemčije, kjer je domeni-inšpektor, drugi iz Prage, kjer je amanuensis na vseučilišču, tretji je trgovec v Rajhenburgu, in četrti doma posestnik. Zapustil je stari Zmave še sestrico „mladenko“, rojeno 1818. Bog daj blagima pokojnima večni mir.

Koroško.

Celovec. Na Vrbskem jezeru so ustrelili ptiča kormorana iz roda plavačev, kar je za Koroško gotovo zelo redek dogodek. Ustreljeni ptič je 82 cm dolg in meri črez razprte perotnice 138 cm. V želodcu je imel 23 cm dolgega ostriza.

Beljak. Sodišče je zaprlo radi umora s tiralnico zasledovanega dninarja Adolfa Robido, ki je ušel iz Ljubljane.

St. Lipš. Prošnja. Dal sem že veliko nabranih letnikov „Dom in Sveta“, „Vrteca“, „Cvetja“ in „Angeljčka“ vezati za knjižnice, pa mi je ostalo še precej nepopolnih letnikov. Zato prosim: Kdor ima posamezne številke imenovanih listov, naj mi jih pošlje. Pa tudi „Glasnik“ in „Bogoljub“ zbiram, da dam potem vezati in spravim dobro blago med ljudi. Tako malo imajo naši izvrstni listi naročnikov, morda pa bi nekateri vendar brali, če bi nič ne stalo, vsaj po zimi. „Mirow“, „Našli Domov“, „Dmoljubov“ in starih listov se tudi ne branim. Alojzij Hutter, župnik v St. Lipšu, p. Dobrlavas.

Velikovec. Komaj so dogotovili novo cesto v Mlinskem jarku, že se je pokazalo, kako slabo se je delalo. Ni zadosti, da je cesta tako nespametno preložena, da se s tem ni pridobilo mnogo, mora poleg tega biti še slabo delo. Pri zadnjem deževju se je namreč zemlja razmočila in cesta se je tako usedla in razrušila, da so jo morali zapreti; in sedaj jo popravljajo. Tako se ravna dandanašnji z ljudskim denarjem.

Družmirje. Slovenska kmečka zveza priredi v nedeljo dne 14. novembra po prvi sv. maši v gostilni pri gospodu Rotniku shod, na katerem bode poročal o splošnem političnem položaju in o deželnem zboru gospod deželni poslanec dr. Karl Verstovšek, o gospodarskih vprašanjih pa bode govoril gospod Vladimir Pušenjak. Kmetje, pridite vsi na ta važen shod!

Sele. Kakšne sadove da rodi nemška šola v Smarjeti, dokazuje priložena dopisnica s svojo imenitno vsebino. Pisatelj tega originalnega pisma je fant, kateri je osem let obiskoval — toliko hvaljeno šmarješko šolo; dopisnica se glasi: „V začetku mojega pisanja jas vas v sekupe lepo pozdravi in vam na znanim da mi le bolehleto gre pri soldateh kumisa na morem jesti se morem kruh kupiti je shist shveh cseur in ležet mormo keu patlih sakeirati je zvhudo nas honijo kakarnepse ciu dan jas smse že marod medu pa šapumaha na pridem bök za benaresh ne po mařam bo že prešlu am pak de narcev botudi že pomekalu moi napis je fandber infri regiment Nr. 4 3 kumpagnie sacrezebist lepozdra . . .“ Ker se nekaterim Selanom, kateri še vedno nasprotujejo našemu slovenskemu razredu — pa sami ne vedo zakaj — šmarješka šola, od nasprotne strani kot zgled dobre šole postavlja, naj si prav dobro gorenjo pisavo preberó, pa bodo videli, s kakšnimi uspehi se more šmarješka šola pohvaliti. Na druge prismođarije, ki jih nek plačan hujškač teden za tednom po lažnjivem „Stajercu“ prodaja, nam pa še odgovarjati treba ni. Mož pač meri hlače po svojih kračah in misli, ker se sam za vsak korak plačati da, da so drugi tudi taki. Naj le hujška napreji. Selani se mu smejejo, ker vemo, da nas naši šolski rekurzi še enega samega krajcarja ne bodo stali, ker jih gospod dr. Breje dela vse zastoj. Kdor ne verjame, se bo lahko iz občinskih računov prepričal! Zato lepo tiho, plačani nemčurški zabavljači!

Grabštajn. Petletna hčerka posestnika Calt-paharja v Buhli je šla s svojim očetom v gozd. Pri podiranju drevesa jo je zadela močna veja, jo podrla in ji zlomila tiličnik. Deklica je obležala mrtva na tleh. Ko je mati to izvedela, se ji je vsled prevelike žalosti omražil duh in so jo morali prepeljati v celovško bolnišnico.

Kranjsko.

Brzovlak je povozil v četrtek zjutraj pri postaji Zagorje ob Savi železniškega sprevodnika Jakob Schrammela. Odtrgalo mu je levo roko in ga tudi na levi strani obraza močno poškodovalo. Prepeljali so ga iz vlakom v ljubljansko bolnišnico.

Turki na Kranjskem. Turki so se pokazali zopet na Kranjskem, ali sedaj ne, da bi požigali in morili, ampak da študirajo moderne napravé in naredbe, katere potem nvedejo doma. Na Jesenicah se je študijsko odposlanstvo ustavilo.

Visok cerkveni dostojanstvenik se mudi na Kranjskem. To je danijski nadškof ekscelenca grof Pettenegg, vizitator nemškega viteškega reda. Visoki gost hoče baje celo zimo preživeti na gradu v Lesnem brdu pri Vrhniki.

Velik ogenj je nastal v soboto v Trzinu in uničil štirim posestnikom vse poslopje, pohoštvo, ob-

leko, krmo. Skoda je velika, ker so bili vsi zavarovanani le za male svote. Zažgala je zlobna roka počti, ko so vsi spali.

Primorsko.

Goriški poslanec Jerič ponesrečil. Sobota „Slovenec“ poroča, da je novoizvoljeni goriški deželni poslanec S. L. S. Jerič v Kobdilju pri delu na Skeđnju tako nesrečno padel, da si je glavo in lobanjo na več mestih prebil in da radi krvavenja v možganih umira.

Istrska deželna razstava. Kakor se od različnih strani sliši, se Hrvatje in Slovenci v Istri ne bodo udeležili deželne razstave, ki bo prihodnje leto. Razstava bo imela namreč čisto italijanski značaj, kar se je že pri sestavi razstavnega odbora pokazalo. Prezrli so popolnoma Hrvaté in Slovence. Z ozirom na to so izdali merodajni hrvaško-slovenski krogi okrožnico, v kateri odsvetujejo občinam, zadrugam in posameznikom udeležbo prihodnje leto na deželni istrski razstavi v Kopru.

Ferrerjeve ulice v Gorici ne bo. Namestništvo je sistiralo sklep goriškega mestnega občinskega sveta, da bi se prekrstila Semeniška ulica v Ulico Francisco Ferrer.

Od morilca Födransperga. Kakor znano, je bil Jurij Födransperg radi umora obsojen na smrt in pozneje od cesarja pomiloščen v dosmrtno ječo. Izgubil je tudi plemstvo. V zadnjih dneh je pa bil zopet v ospredju radi nekega goljufnega procesa. Nekaj Karl Mihelčič iz Vipave, ki je bil v koperski kaznilnici skupaj v eni celici s Födranspergom, je temu obljubil, da bode govoril z izdajateljem italijanskega lista „Coda del Diavolo“ radi nekega članka, s katerim bi se dala doseči zopet nova obravnava v njegovi zadevi. Födransperg sedaj zopet trdi, da je nedolžen in pravi, da je prej le zato priznal, da bi dobil kolikor mogoče milo kazni. Mihelčič je šel po prestani kazni k nekdanji ljubici Födranspergovi, Katarini Celč, in je izzvalil iz nje depar za novo obravnavo. Sporoče ga je dalo radi tega prjeti in ga obsodilo na eno leto težke ječe.

Razgled po svetu.

Velik bančni rop v Tridentu. Pri banki Cooperativa v Tridentu je bilo pokradenih nedavno 342.368 K iz železnih predalov. Pri zasledovanju tatov so prišli sicer do odkritja obsežnega veleizdajškega komplota, ali o ukradenem denarju ni bilo ne duha ne sluha. Te dni pa je dobil ravnatelj banke pismo od kapucinskega očeta Marka, v katerem ga ta obvešča, da je ukradeni denar pri njem. Dal mu ga je namreč nek drug duhovnik, kateremu ga je izročila pri spovedi neznana oseba. Takoj se je podala komisija v samostan, in tam res dobila od očeta Marka vso ukradeno svoto. Sumijo, da je bil denar ukraden od iredentistov, ki so se pa pozneje le zbalí in denar na ta način vrnili. Tatvina in vrnitev denarja je povzročila veliko pozornost po Tridentu.

Odklikovanje Pearyja. Nacionalno geografsko društvo v Washingtonu je podelilo Pearyju zlato kolajno, ker smatra, da je on res odkril in dosegel severni tečaj.

Barska luka. Črnogorska luka Bar je bila prošlega tedna z velikimi svečanostmi proglašena za prosto luko. Pred nekaj dnevi je pa tam razsajala strašna burja, ki je razdejala velik valoloma in drugih naprav, katere so zgradili italijanski podjetniki. Kneževa ladija „Ruma“ in mnogo drugih ladij je poškodovanih. Skoda se čeni preko milijona kron. Sedaj se je videlo, kako slabo so zgradili ti italijanski podjetniki barsko luko, katero jim je dala črnogorska vlada v monopol. Italijani si bodo na škodo vse jugoslovanske pomorske trgovine ostojili ves promet ob črnogorski obali. Vlada se bo še kesala, da se je izročila kar na slepo Italijanom.

Književnost in umetnost.

„Čas“ (1909, III. letnik, zvezek 10.) Vsebina: Ali imamo narodno šolo? (Franc Terseglav.) Skica razvoja moderne dramatike. (Prof. Adolf Robida.) Dijaštvo in socialno vprašanje. (Andrej Veblé.) Socialna demokracija in znanost. (Dr. Andrej Pavlica.) „Drugi vid.“ (Dr. A. Ušeničnik.) Nove knjige: Knjige Družbe sv. Mohorja 1909. Listek: Slovenska bibliografija. — Nova revija o vzhodni cerkvi. — Kritična izdaja sv. pisma v cerkveno-slovenskem prevodu. — O nerestrnosti Calvinovi. — O Bosni in Heregovini. — „Vom Urtier zum Menschen.“ — Pjesme. — „Česky Slovník boho-vědný.“ — Cerkev v Ameriki. — Serafinski Perivoj. — Glasnik Leonove družbe. — „Čas“ izhaja po desetkrat na leto. Naročnina 5 K, za dijake 3 K. Za člane „Leonove družbe“ je naročnina plačana z letnino. (Letnina rednih članov 10 K, letnina podporuih članov 6 K.) Naročnino sprejema „Leonova družba“ v Ljubljani.

Mentor. List za srednješolsko dijaštvo. (Letnik 1909/10, zvezek II.) Vsebina: Student naj bo. (F. S. Finžgar.) Jesenski listi. (Fr. Pengov.) Trd bodi mož jaklen. (M. Štular.) V domovini gunakov. (Kogovšek.) Iz prijateljskega življenja. (Jos. Logar.) Iz reformacije. (Domen Ottiljey.) Navod za šahovo igro. (Andrej Uršič.) Drobiz. — List izhaja v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu in stane K 4.— na leto, za dijake K 2.—

MALA NAZNANILA

ki se sprejemajo po 2 vin. od besede, najmanjši znesek je 50 vinarjev.

Kdor želi pojasniti o rečeh, ki so naznanjene v inseratnem delu, naj pridene za odgovor znakmo 10 vinarjev. Drugače se ne odgovori.

Sladki vinski mošt oz. pozneje vino oddaja kaplanija sv. Barbare v Halozah s postaje Ptuj po 30 K hl. Sodi se posodjo. 224

Orehe, suhe gobe, fižol, smrekove storže, divje kostanj, sploh vse deželne pridelke kupi Anton Kolenc v Celju.

Pozor Slovenci!

Izdelujem obleke vsake vrste iz garantirano pristnega domačega in tujega sukna po najnižji ceni. Postrežba točna in solidna. Franjo Pakj, krojač, Dol pri Planini.

Naznanjam, da sem otvoril vintoč brez ulico in da točim vino domačega pridelka po najnižji ceni. Za obilen obisk se priporoča Pakj Jožef, veleposestnik, Dol pri Planini. 158

Razglas.

Naročitev ameriških trt za plačilo iz združenih državnih in deželnih nasadov za nasadno dobo 1909/10.

Štajerski deželni odbor imel bo za prodati v prihodnji spomladi iz združenih državnih in deželnih nasadov naslednje množine ameriških trt, in sicer:

I. 800.000 ceplencev (večinoma od belega burgundca, zeleniča, laške graševine, bele in rudeče žlahtnine, rudečega tramineca, rumenega šipona, muškateca, renske graševine) cepljenih na riparijo Portatis, vitis Solonis rupestris Montikolo in rupestris Goothe 9.

2. 400.000 korenjakov od riparija Portalis, vitis Solonisa in rupestris Montikole.

4. Tri milijone ključev od zgoraj imenovanih štirih podlag.

Cena trtam je:

I. 1000 komadov ceplencev 200 kron za imovite posestnike, 140 kron za vse druge.

II. 1000 komadov korenjakov 24 kron za imovite posestnike, 16 kron za vse druge.

III. 1000 komadov ključev 10 kron.

Deželni odbor si pridrži pravico, naročnikom od več kakor na 1000 ceplencev in 3000 korenjakov ali ključev zmanjšati naročeno množino trt, ravna se po številu oglašanih naročil.

Naročila na te trte naj se vložijo do 15. novembra t. l. naravnost na deželni odbor v Gradec ali pa skozi občinske urade, pri katerih se dobé v ta namen narejeni naročilni listi.

Občinski predstojniki morajo izpolnjene naročilne liste odposlati takoj deželnemu odboru v Gradec.

Naročila, ki se vložijo do 15. novembra, se bodo zbirale in trte potem razdelile razmeroma med vse naročnike, ako jih ne bi bilo toliko, da dobi vsaki naročeno število.

Vse trte se bodo oddajale le štajerskim posestnikom in morajo tudi oni naročniki, kateri vložijo prošnje naravnost na deželni odbor, doprinesiti potrdilo od občinskega predstojništva, da imajo res vinograde v občini.

Cene veljajo na mestu, kjer se bodo trte odkazale, in se mora znesek izplačati pri prevzetju. Ako se trte odpošljejo po železnici, se bo znesek povzel. Stroški za zavitek in dovoz se bodo posebej zaračunali.

Na vsakem naročilu je natanko navesti: 1. ime (tako napisano, da se lahko čita), bivališče in stan naročnika; 2. davčna občina, v katerih se nahaja vinograd, ki ga hoče naročnik obnoviti; 3. vrsta trte (sorta), katero želi; 4. zadnja poštna ali železniška postaja.

Ako bi zaželjena vrsta pošla, bo se ona z drugo enako nadomestila, ako si naročilec tega odločno ne prepove.

Trte se morajo po naročnikih, ako mogoče osebno prevzeti, če se po železnici dopošljejo, pa takoj po vsprejemu pogledati.

Pritožbe se morajo vložiti takoj na vodstvo trtnice; na poznejše pritožbe se ne bode oziralo.

Gradec, dne 1. oktobra 1909.

Od štajerskega deželnega odbora:

Edmund grof Attems.

222

Svoji k svojim!

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš

Maribor

Tegethoffova cesta 33

pred kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn.

10 Priznana najboljša igle za gramofone.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Služba občinskega tajnika in redarja

se razpisuje pri trškemu županstvu v Št. Jurju ob j. žel. Letna plača K 480— s prostim stanovanjem, kurjavo in službeno obleko. Zahteva se popolna zmožnost slovenskega in nemškega jezika.

Službo je nastopiti dne 1. decem. t. l. Prošnje je vložiti do 20. novem. t. l. pri trškem županstvu pri Sv. Jurju ob juž. žel.

Županstvo trg Sv. Jurij ob juž. žel., dne 4. novembra 1909.

221

FRANC PISANEC, župan.

Restavracija

Narodni dom

v Mariboru.

Izhorna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni. Sobe za tujece.

Za obilni obisk se priporoča 37

Lojzika Leon.

Slovenski krojač Jakob Vezjak

v Mariboru, Šolska ulica 4

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih oblek za gospode in dečke po najnovejšem kroju. Velika zaloga vsakovrstnega sukna iz domačih in tujih tovarn. Izdelujejo se tudi vsakovrstne pletenine na stroje. 36

Istrska črna vina!

Sloveči „Terrano el' Istria“ je neoporekljivo najboljšje in najbolj zdravo črno vino, posebno dobro pri prehlajenju, pomankanju krvi in za prebolevalnike (rekonvalescente). Se ne da primerjati z dalmatinskimi in drugimi lahкими črnimi kakor rudečimi vini. Samo vsled svojega zajamčeno pristnega črnega vina sem v stanu, ga prodajati tako po ceni v steklenicah in zavojih.

Marietta Lorber,

Maribor, Tegethoff-ova ulica 32.

Nikdar

vas ne bode grevalo, ako se enkrat prepričate o velikanški zalogi in čudovito nizkih cenah v veletrgovski hiši

R. Stermecki, Celje.

Vzorci proti vrnitvi in pošiljatve čez K 20.— franko. Posebno ugodno se kupi „Haras“ volna v vseh barvah kg. K 6.— in „Imperial“ čista volna kg. K 7-80.

Edina narodna steklarska trgovina Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kamnine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podobne. Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in privatnih stavbah.

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!

Na debelo.

Na drobno.

Slovenski brivec!

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu najtopleje priporočam svojo

moderno urejeno brivnico.

:: Postrežba čista, točna in solidna. ::

Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase.

IVAN BERGLEZ, brivec

Maribor, Solska ulica 2.

55

Novosti!

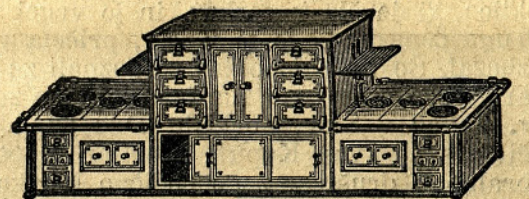
Za moške in ženske

krasno zimsko blago

:: pri ::

Druškovič-u v Slovenjgradcu.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

Karol Tratnik, Maribor

Župnijska ulica št. 3.

se priporoča prečastiti duhovščini za naročila različnih mostranc, kelihov, ciborijev, lestencev, svečnikov, križov, itd. Staro cerkveno orodje popravljam pozlatim in posrebrim v ognju. Mnogo priznalnih pisem na razpolago.

Svoji k svojim. 38 Svoji k svojim!

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kaslnogasse šte. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča :: dela. :: 53

Postrežba točna! :: :: Cene nizke!